Docnr7

Aan

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Secretariaat van de hoor- en adviescommissie

Postbus 90151 5200 MC 's-Hertogenbosch

Van

[redacted]

5.1.2.e 5.1.2.e

[redacted]

[redacted]

Datum

29 december 2025

Betreft

Bezwaarschrift tegen besluit “omgevingsvergunning flora en fauna activiteit” voor Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) zaaknummer Z/261761 DSO kenmerk 2025091700868, datum publicatie 24 december 2025, provinciaal blad 2025, 21765

Verwijzing https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2025-21765/terinzagelegging

Geacht college,

Als bewoner van 5.1.2.e Drunen maak ik bezwaar tegen het besluit

Motivatie

- Er is geen groencompensatie door aanplant van nieuwe bomen na de houtkap van 124 bomen in kapvakken 35 t/m 38 over een lengte van 680 meter. Pagina 22 "*Afweging voor de gewone dwergvleermuis (Spoorlaan Drunen)*" zegt specifiek "*Aanplant van nieuwe bomen bleek hierbij **niet** mogelijk*". Dit heeft negatieve invloed op de habitat van vleermuizen, maar ook de leefbaarheid en welzijn van direct omwonenden.
    - De tracé kaart "nieuwe situatie" die op de GOL informatieavonden eind November is gedeeld met omwonenden geeft een misleidend beeld van de nieuwe omgeving, omdat daar bomen te zien zijn die allemaal gekapt gaan worden volgens de groencompensatie documentatie. Veel van deze bomen staan echter op voldoende afstand van het nieuwe geplande fietspad.
    - In de groencompensatie documentatie van de aannemer staat in bijlage 1 dat alle 124 bomen "gecompenseerd" worden. Echter in bijlage 3 voor onze omgeving zie ik **geen enkele** nieuwe boom, en van gelijkwaardige compensatie is sowieso geen sprake.
    - De houtkap zal leiden tot verslechtering luchtkwaliteit (bomen vangen fijnstof en reduceren NO2), meer hittestress (minder schaduw, meer verdamping), meer geluid, meer stress (zicht op groen verlaagt stresshormonen en bloeddruk), en minder biodiversiteit.
    - Verder is houtkap in vakken 35 en 36 niet zonder risico's aangezien daar op 90 centimeter diep twee hogedruk gasleidingen liggen. De percelen van omwonenden (5.1.2.e 5.1.2.e zijn belast met opstalrecht en een hebben een belemmeringenstrook van 4 meter aan weerszijden van de gasleiding.
- De houtkap zonder vorm van gelijkwaardige compensatie is strijdig met:
    - Het Groenbeleidsplan 2023-2028 sectie 4.4 "*aan de groene uitstraling van een straat mag geen afbreuk gedaan worden*"
    - Artikel 3.73 ("Oogmerken") van de Verordening fysieke leefomgeving Heusden 2024.
    - Motie M122a-2025 [redacted] "geen bomenkap zonder volwaardig en uitvoerbaar compensatieplan"
- De aannemer wil vanaf januari al beginnen met de kap, terwijl de bezwaartermijn van deze vergunning eindigt op 2 februari 2026
- In 2.4 "Alternatievenafweging" staat

- *“Voorafgaand aan de werkzaamheden worden gebieden en verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt en/of worden aanwezige beschermde diersoorten weggevangen.”*. Dit is geen optie voor vleermuizen in winterslaap die verblijven in de kapvakken genoemd in vergunning https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2020-282438.html

- *“Door specifiek te werken buiten de meest gevoelige periode van de betreffende soorten wordt doden en verwonden van eventueel aanwezige individuen voorkomen”.* Ook dit is geen optie voor vleermuizen in winterslaap omdat de aannemer de houtkap in januari wil starten.

- In 2.6 “Maatregelen” staat

  - *“De definitieve aanpak wordt opgenomen in het nader op te stellen ecologisch werkprotocol”.* Dit is veel te laat want aannemer start al in januari 2025 met de houtkap langs de vleermuizen vliegroute ter hoogte van de Spoorlaan.

  - *“In het ontwerp wordt het herstel van de verbinding aan de Spoorlaan nader uitgewerkt door in de eindsituatie het talud van het huidige begroeide geluidscherm te voorzien van opgaande, struikvormige, beplanting.”*. Totaal onlogisch want dit ligt direct tegen de drukke Spoorlaan met gemotoriseerd verkeer met verlichting.

  - *Pagina 22 “Het huidige plan vormt echter het best haalbare alternatief voor deze locatie.”* En “*Het opwaarderen van de bestaande geleidende structuur van de geluidswal met struikgewas is daarmee, conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis, de best passende maatregel om de functie van de vliegroute te vervangen.”*. Vleermuizen zullen nimmer de structuur langs de A59 geluidswal gebruiken omdat die direct grenst aan de drukke randweg, die door de plannen van het GOL alleen maar drukker zal worden. De ruimtelijke conflicten zijn ontstaan door verkeerde ontwerp keuzes qua infrastructuur welke kennelijk een hogere prioriteit hebben dan de leefbaarheid van direct omwonenden en beschermde soorten. Tevens strijdig met het algemene voorschrift 20 dat “*Voor het voorkomen van lichtverstoring gelden de principes uit het Kennisdocument gewone dwergvleermuis”*

Conclusie en verzoek

Op basis van bovenstaande argumentatie verzoek ik

- De geplande houtkap in januari, specifiek voor kap vak 35 en 36 (bij voorkeur ook 37 en 38) uit te stellen tot na de start van de actieve periode (1 april – 1 november) van de vleermuizen.
- Heroverweging van de kapvergunning https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2020-282438.html uit 2020 en kritisch te kijken of de kap van alle 124 bomen strikt noodzakelijk is. Een niet gekapte boom hoeft niet gecompenseerd te worden.
- Gelijkwaardige groencompensatie voor de gekapte bomen volgens de normen genoemd in de motivatie.
- Duidelijkheid over de huidige winter verblijfplaatsen van de vleermuizen.
- De opdrachtgevers (provincie Noord Brabant en de gemeentes Waalwijk, Heusden en den Bosch) om de ligging van de snelfietsroute ter hoogte van "Kastanjelaan-West tot de Stationsstraat" te heroverwegen, en het nieuwe fietspad in te passen tussen de nieuwe Spoorlaan en de verbrede A watergang - zodat de bomen in kap vakken 35 en 36 behouden kunnen blijven. Dit in het belang van zowel direct omwonenden en de vleermuizen, vogels en andere soorten die hier gebruik van maken.
- Een vleermuisdeskundige (stichting SEVON) te betrekken **voordat** de aannemer overgaat tot grootschalige houtkap, zoals ook geadviseerd in het kennisdocument.

Hoogachtend,

[redacted] 29 december 2025

Bezwaar indienen

Provincie Noord-Brabant

Digitale handtekening:

[redacted]

INLEIDING

Bent u het niet eens met een schriftelijke beslissing van Gedeputeerde Staten, Provinciale staten, of de Commissaris van de Koning? Dan kunt u met dit formulier bezwaar tegen die beslissing maken. U kunt ervoor kiezen om dit formulier via internet te verzenden of per post.

Let op, dit formulier is NIET bedoeld voor het indienen van zienswijzen, inspraakreacties of klachten.

Toelichting bij het formulier

- Dit formulier heeft maximaal 6 pagina's.
- Vragen voorzien van een sterretje (*) zijn verplicht.
- Sommige vragen zijn voorzien van een 'i'. Als u deze met de muis aanklikt ziet u een toelichting.
- Bij meerkeuze vragen (vierkante keuzevakjes) één of meer opties aanvinken; waar één antwoord mogelijk is (ronde keuzevakjes) een van de opties aanklikken.
- U kunt het ingevulde formulier [Tussentijds bewaren]. U kunt dan op een later tijdstip de rest van het formulier invullen.
- U blijft zelf verantwoordelijk voor het bijvoegen van virusvrije bestanden. Aanvragen die een virus bevatten worden automatisch geweigerd. Het kan zijn dat u dan geen ontvangstbevestiging krijgt. Neem in dat geval zelf contact op.

Voor het volledig invullen van dit formulier heeft u in ieder geval nodig:

- Een digitale handtekening. Natuurlijke personen kunnen deze handtekening plaatsen met **DigiD**. Rechtspersonen hebben hiervoor een **eHerkenning** nodig met een machtiging voor het ondertekenen van overige zaken (niet zijnde subsidie-, vergunning- of ontheffingsaanvragen en meldingen) die worden ingediend bij de provincie Noord-Brabant (nadere info).
- Een e-mailadres om een afschrift van het formulier en een ontvangstbevestiging te kunnen ontvangen per e-mail;
- Een rechtsgeldige machtiging als u als gemachtigde het formulier indient.

Vragen of contact

Heeft u vragen bij het invullen van het formulier dan kunt u contact opnemen per e-mail met het secretariaat van de hoor- en adviescommissie (HAC) van de provincie Noord-Brabant via bezwaar@brabant.nl of via het telefoonnummer 5.1.2.e

Privacy

De provincie Noord-Brabant vindt de bescherming van uw privacy belangrijk. Raadpleeg de Proclaimer als u wilt weten wat we met uw gegevens doen.

Verder >>

GEGEVENS BESLUIT

Tegen welk besluit maakt u bezwaar?

Betreft het een besluit van de Belastingsamenwerking West Brabant?	Nee
Ik voeg het besluit als bijlage toe	Nee
Geef het nummer van het besluit.	2025091700868
Wat is de datum van het besluit?	29-12-2025

Waar ging het besluit over en waarom bent u het niet eens met het besluit?

flora en fauna activiteit voor gebiedsontwikkeling oostelijke langstraat. Zaak nummer Z/261761

Heeft u documenten die nog duidelijker maken waarom u het niet eens bent met het besluit?
Stuur ze dan mee.

Als u bijlagen heeft die niet digitaal kunnen worden bijgevoegd, kunt u deze bijlagen per post nasturen. Geef dit dan voor de betreffende bijlage aan.

Wilt u nu pro forma bezwaar maken?	Nee

<< Terug Verder >>

Aanvrager

Dient u het formulier in als?	particulier persoon
Dit bezwaarschrift is	voor mezelf

<< Terug | Verder >>

Particulier persoon (bezwaarmaker)

Aanspreektitel	[redacted]
Voorletter(s)	[redacted]
Achternaam	[redacted]
Telefoonnr	[redacted]
E-mailadres (bezwaarmaker)	[redacted]
Controle e-mailadres	[redacted]

<< Terug | Verder >>

Uw adresgegevens

Adresgegevens (bezwaarmaker)

Gebruikt u een postbusadres? (bezwaarmaker)	Nee, correspondentie via huis-adres
Is dit een nederlands adres/postbus? (bezwaarmaker)	Ja

Huisadres (bezwaarmaker)

Na invoeren van postcode en huis-/postbusnummer wordt automatisch de bijbehorende overige gegevens opgehaald.

Postcode	5.1.2.e Huisnummer 5.1.2.e 5.1.2.e
Straat	5.1.2.e
Plaats	5.1.2.e
Gemeente	5.1.2.e

<< Terug | Verder >>

INDIENINGSWIJZE EN BIJLAGEN

Wijze van ondertekenen en indienen

Ondertekening met DigiD	Ja
Stuurt u bijlagen per post na?	Nee

Verplichte bijlagen

Indien u gemachtigd bent, vergeet geen afschrift van de machtiging bij te voegen.

Optionele bijlagen

Maximaal 5 (geen .zip-bestanden)

Omschrijving	Selecteer bijlage	Regel toevoegen
bezwaarschrift	107550823_11250317_bezwaar[redacted].pdf	

Omgevingsdienst Brabant Noord

BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT

ons kenmerk
Z/261761

Plaats
's-Hertogenbosch

op de op 17 september 2025 ontvangen aanvraag van de provincie Noord-Brabant om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De activiteiten gaan over de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL), uitgevoerd aan en rondom de A59 tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch, in de gemeentes Waalwijk, Heusden en 's-Hertogenbosch.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Namens dezen,

ValidSigned door [redacted]
op 18-12-2025
Teammanager Provincie
Omgevingsdienst Brabant Noord
Dit document is digitaal ondertekend.

Besluit

Onderwerp

Op 17 september 2025 hebben wij van de provincie Noord-Brabant een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, door het uitvoeren van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat. De activiteiten vinden plaats aan en rondom de A59 tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch, in de gemeentes Waalwijk, Heusden en 's-Hertogenbosch.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in dit besluit,

I. aan de provincie Noord-Brabant, Brabantlaan 1, 5216TV 's-Hertogenbosch, de gevraagde vergunning te verlenen, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet, van de bepalingen als bedoeld in:
   - artikel 11.37, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen of het opzettelijk wegnemen van nesten van de:
     - **buizerd** (*Buteo buteo*);
   - artikel 11.46, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk vangen van de:
     - **poelkikker** (*Pelophylax lessonae*);
   - artikel 11.46, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk verstoren van de:
     - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);
     - **poelkikker** (*Pelophylax lessonae*);
   - artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de:
     - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);
     - **poelkikker** (*Pelophylax lessonae*);
   - artikel 11.54, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het vangen van de:
     - **Alpenwatersalamander** (*Ichtyosaura alpestris*);
     - **das** (*Meles meles*);
   - artikel 11.54, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de:
     - **das** (*Meles meles*);
     - **wezel** (M*ustela nivalis*);
     - **hermelijn** (*Mustela erminea*);
     - **bunzing** (*Mustela putorius*);
     - **steenmarter** (*Martes foina*);
     - **Alpenwatersalamander** (*Ichtyosaura alpestris*);

   voor de periode vanaf de dag na de dag van bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2029;
II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag en de aanvullende gegevens, voor zover deze gaat over de soorten als bedoeld onder I, onderdeel uitmaakt van dit besluit;

III. aan dit besluit voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 2.7 ‘Voorschriften’;

IV. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van dit besluit:

- Nader ecologisch onderzoek Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL), NO_25107, 12 september 2025 (hierna: nader onderzoek)
- Activiteitenplan Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL), 15 september 2025 (hierna: activiteitenplan)
- Aanvullende gegevens van 14 november, 18 november en 9 december 2025
- Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie
- Bijlage 2: locatie(s) van de maatregelen
- Bijlage 3: meldingsformulier start handelingen beschermde soorten (zie voorschrift 1)

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit en wordt u door dit besluit rechtstreeks in uw belang getroffen, dan kunt u een bezwaarschrift hiertegen indienen. Dit kan tot 6 weken na de dag van verzending van het besluit. De verzenddatum is terug te vinden in de kennisgeving.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.
- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (5.1.2.e en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Het besluit treedt in werking de dag na verzending van het besluit. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch. De rechter besluit dan of het besluit wordt geschorst.

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor: http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen van een voorlopige voorziening (griffierecht) en/of het indienen van een beroepschrift.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT **2**

PROCEDURELE OVERWEGINGEN **6**

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN **7**

1. WETTELIJK KADER - OMGEVINGSWET 7
1.1 *BESCHERMINGSREGIMES* 7
1.2 *OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT* 7
2. TOETSING EFFECTEN RUIMTELIJKE INGREEP 8
2.1 *AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN* 8
2.2 *ONDERZOEK SOORTEN* 8
2.3 *MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN* 9
2.4 *ALTERNATIEVENAFWEGING* 10
2.5 *BELANG VAN DE AANVRAAG* 11
2.6 *MAATREGELEN* 12
2.7 *VOORSCHRIFTEN* 24
2.8 *STAAT VAN INSTANDHOUDING* 27
CONCLUSIE 28

BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE **29**

BIJLAGE 2. LOCATIES VAN DE MAATREGELEN **30**

BIJLAGE 3. MELDINGSFORMULIER START HANDELINGEN BESCHERMDE SOORTEN **35**

Procedurele overwegingen

Aanvraag

Op 17 september 2025 hebben wij van de provincie Noord-Brabant een aanvraag voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, tweede lid, onder g) ontvangen. De aanvraag is op 14 november, 18 november en 9 december 2025 aangevuld.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/261761.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) volgens artikel 5.10, eerste lid, onder e, van de Omgevingswet bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als het aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

De aanvraag bevat voldoende informatie voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een omgevingsvergunning flora- en fauna- activiteit is gevraagd.

Overige regelgeving

Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving of activiteit onder de Omgevingswet kan aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen. Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan de flora- en fauna-activiteit van de Omgevingswet niet betrokken.

Inhoudelijke overwegingen

1. Wettelijk kader - Omgevingswet

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Paragraaf 11.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de vergunning.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Paragraaf 11.2.3 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Paragraaf 11.2.4 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74l van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Voor alle inheemse soorten geldt in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een vergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In onder andere artikel 5.40 en artikel 18.10 van de Ow zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

1.2 Omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben de Omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: Verordening) vastgesteld. Voor een flora- en fauna-activiteit zijn aanvullende kaders vastgelegd. Zo zijn voor bepaalde soorten en handelingen vrijstellingen opgenomen. Deze zijn neergelegd in paragraaf 3.8.2 van de Verordening.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag.
De aangevraagde activiteiten gaan over de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (hierna: GOL).

Onder de regie van de provincie Noord-Brabant heeft een 20-tal partijen, waaronder overheden en organisaties, samen een programma ontwikkeld voor de verbetering van de kwaliteit van de omgeving van de A59 tussen 's-Hertogenbosch en Waalwijk. Dit programma, 'Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat' (GOL), verbetert de economische vitaliteit van het gebied én de leefkwaliteit van de bewoners en gebruikers. De veiligheid op de snelweg A59 wordt vergroot doordat gevaarlijke toe- en afritten verdwijnen. Door de aanleg van (parallel-)wegen verbetert de doorstroming van het verkeer van en naar de A59. Het programma GOL verhoogt ook de ecologische en recreatieve kwaliteit van het gebied en zorgt voor meer bescherming tegen extreem hoog water.

Ten behoeve van het project GOL zijn in het verleden diverse ontheffingen Wet natuurbescherming (Wnb) onderdeel soortenbescherming verkregen. Deze zijn verlopen voordat het de meeste werkzaamheden uit het planvoornemen konden worden uitgevoerd. Hieruit volgt de noodzaak voor de huidige aanvraag.

Het programma Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) omvat de realisatie van de volgende projectonderdelen:

- Realisatie van een volledige aansluiting '40 Drunen-West', die de onvolledige aansluitingen '38 Waalwijk-Centrum', '39 Waalwijk-Oost' en '40 Drunen-West' vervangt;
- Vervolmaking van de parallelstructuur langs de A59 rondom aansluiting 40. Hiertoe worden een Noordelijke Parallelstructuur in Waalwijk en een Westelijke Randweg in Drunen gerealiseerd en wordt de Spoorlaan in Drunen doorgetrokken;
- Verlengen van de brug over het Drongelens Kanaal, realisering van een ecologische verbindingszone (EVZ) aan de oostzijde van het Drongelens Kanaal en realisering van een ecologische verbinding tussen het Drongelens Kanaal en de Elshoutse Zeedijk;
- Aanpassing van aansluiting '43 Nieuwkuijk' en realisatie van de zuidelijke parallelweg Vlijmen;
- Realisatie van een Ecotunnel van 20 meter breed onder de A59 tussen Vlijmen en 's-Hertogenbosch;
- Realisatie van een volledige aansluiting '45 's-Hertogenbosch-West', waarbij aansluiting '44 Vlijmen' vervalt en de Randweg Vlijmen wordt aangelegd. In dit gebied wordt ook een ecologische verbindingszone gerealiseerd;
- Afronden van een fietsverbinding oost-west en een fietsverbinding noord-zuid;
- Landbouwstructuurversterking door herverkaveling en het uitruilen van gronden voor natuur en infrastructuurmaatregelen.

Deze activiteiten vinden plaats aan en rondom de A59 tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch, in de gemeentes Waalwijk, Heusden en 's-Hertogenbosch.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in de bij de aanvraag gevoegde rapportages nader onderzoek en activiteitenplan en de aanvullingen van 14 november, 18 november en 9 december 2025.

Het nader onderzoek naar de buizerd heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het Kennisdocument Buizerd (BIJ12, 2017).
Het nader onderzoek naar de gewone dwergvleermuis heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het Vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus).
Het nader onderzoek naar de das heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het Kennisdocument Das (BIJ12, 2017).
Het nader onderzoek naar de kleine marterachtigen en de steenmarter heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het Kennisdocument Kleine marterachtigen (BIJ12, 2024).
Het nader onderzoek naar de Alpenwatersalamander heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het Soorteninventarisatieprotocol voor de Alpenwatersalamander (NGB, 2023).
Het nader onderzoek naar de poelkikker heeft plaatsgevonden in 2025 volgens het soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2023).

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

De aanvrager geeft aan dat er:

- 1 nest van de buizerd;
- 3 essentiële vliegroutes van de gewone dwergvleermuis;
- 1 hoofdburcht, 1 bijburcht en functioneel leefgebied van de das;
- verblijfplaatsen van de steenmarter;
- verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van de wezel;
- verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van de hermelijn;
- verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van de bunzing;
- voortplantingswater en landhabitat van de poelkikker;
- voortplantingswater en landhabitat van de Alpenwatersalamander;

aanwezig zijn in het plangebied.

Door de werkzaamheden worden de nest-, voortplanting- of verblijfplaatsen vernield of beschadigd, en worden vleermuizen opzettelijk verstoord. Individuen van de poelkikker, Alpenwatersalamander en (mogelijk) de das worden gevangen en weer losgelaten.

Buizerd
De horst van de buizerd is aanwezig in een te kappen boom in bebossing in een lus van de afslag 45 van de A59 bij 's-Hertogenbosch.

Gewone dwergvleermuis
De eerste essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis ligt langs de Engelenseweg, De Gemeint en de Meliestraat, grofweg ter hoogte van het bosschage, in Vlijmen. Doordat er bomen worden gekapt langs deze vliegroute wordt de vliegroute op meerdere plekken onderbroken.
De tweede essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis ligt langs de Biessertweg ter hoogte van de kruising met De Gemeint. Doordat de bomen van deze vliegroute worden gekapt, wordt de vliegroute vernield.
De derde essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis ligt langs de spoorlaan te Drunen. Doordat de bomen van deze vliegroute worden gekapt, wordt de vliegroute vernield.

Das
De burchten van de das liggen in het talud van de spoordijk tussen Waalwijk en Drunen. Het functioneel leefgebied van de das ligt in de begroeiing van het talud langs de spoordijk. Door kapwerkzaamheden verdwijnt een deel van dit functioneel leefgebied. Door grondwerkzaamheden worden de burchten verwijderd.

Kleine marterachtigen en steenmarter
Leefgebied van kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) is aanwezig op meerdere plekken in het plangebied. Leefgebied van de steenmarter is aangetoond nabij de spoordijk tussen Waalwijk en Drunen. Verblijfplaatsen van deze kleine marterachtigen en de steenmarter zijn aanwezig in het leefgebied. Door kap en grondwerkzaamheden gaan verblijfplaatsen en leefgebied verloren.

Poelkikker en Alpenwatersalamander
Voortplantingswater en landhabitat van de poelkikker en Alpenwatersalamander is aanwezig rondom De Gemeint bij Vlijmen en alleen van de Alpenwatersalamander in het buitengebied van Waalwijk, tussen afrit 38 en 39 aan de noordzijde van de A59. Door kap en grondwerkzaamheden gaat dit voortplantingswater en leefgebied verloren.

2.4 Alternatievenafweging

Er zijn geen redelijke alternatieven mogelijk die zullen leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- bunzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

te verlenen.

Een algemene alternatieven afweging van voor het gehele GOL project is terug te vinden in de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau' (NRD, vrijgegeven op 17 maart 2015) en de 'Samenvatting van het milieueffectrapport voor de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat Oost en West' (Provincie Brabant, 2017).

Binnen het project GOL zijn in 61 ontwerpvarianten onderzocht, waarna een voorkeursvariant is vastgesteld. Op basis van deze voorkeursvariant zijn na terinzage legging, schetssessies en variantenoverleggen nog 221 ideeen voor aanpassingen/varianten aangeleverd. Deze alternatieven zijn gewogen naar de randvoorwaarden en hoofddoelen binnen het project GOL en in vergelijking met de voorkeursvariant. In een later stadium zijn binnen het Provinciaal Inpassingsplan GOL Oost ook nog nader ingebrachte alternatieven zoals variant 72a en variant 62 onderzocht en verworpen omdat deze niet alle hoofddoelstellingen van het project GOL bereiken. Bij de uitwerking van deze alternatieven is telkens ook natuur meegenomen en afgewogen.

Binnen het project GOL worden ook verschillende natuurprojecten meegenomen, zoals inrichting van de ecologische verbindingszone langs het Drongelens kanaal en tussen het Drongelens kanaal en de Elshoutse Zeedijk, de inrichting van de ecologische verbindingszone Vlijmen Oost en de aanleg van een faunatunnel onder de A59 ten oosten van Vlijmen. Door deze natuurprojecten integraal mee te nemen met de overige GOL projecten kon voor natuur meer bereikt worden dan wanneer deze als losse projecten waren ingestoken. Zo is in het kader van GOL de klimaatbuffer aangelegd als extra ontsnipperingsmaatregel, is de ecologische verbindingszone tussen het Drongelens kanaal en de Elshoutse Zeedijk aangepast tot een 40 meter brede natuurzone en kon er met 'Hoogwater aanpak Brabant Oost' een combinatie worden gemaakt met een faunatunnel als resultaat.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden gebieden en verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt en/of worden aanwezige beschermde diersoorten weggevangen. Op deze wijze wordt zoveel mogelijk voorkomen dat individuen aanwezig in het plangebied tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden.

Voor een aantal soorten worden specifieke aanpassingen in de werkwijze gehanteerd waaronder een gefaseerde kap ter plaatse van de dassenburchten en in het kader van de zorgplicht aangepaste werkzaamheden bij rooi-, kap- en dempwerkzaamheden.

Door specifiek te werken buiten de meest gevoelige periode van de betreffende soorten wordt doden en verwonden van eventueel aanwezige individuen voorkomen. Waar mogelijk worden gebieden ingericht voor beschermde soorten voorafgaand aan de werkzaamheden.

2.5 Belang van de aanvraag

In de aanvraag zijn de belangen voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- bunzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

te verlenen.

De omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is gevraagd op grond van de belangen 'de volksgezondheid of openbare veiligheid', 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' en 'in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, onder b, artikel 8.74k, eerste lid, onder b, en artikel 8.74l, eerste lid, onder b, van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Er gaat relatief veel doorgaand verkeer door de kernen van Waalwijk, Drunen, Nieuwkuijk en Vlijmen. Hierdoor staat daar de leefomgevingskwaliteit onder druk door onder andere geluidsbelasting en de uitstoot van fijnstof. Verder zijn er in de huidige situatie knelpunten met betrekking tot de bereikbaarheid van bestaande woon-, werk- en recreatiegebieden. Vervolgens is de capaciteit van het huidige wegennet onvoldoende om de ambities op het gebied van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Het gaat hierbij onder meer om de nog te realiseren woonkern De Grassen en de nieuwe bedrijventerreinen Haven Acht en de oostelijke insteekhaven. Ook is er sprake van verkeersonveiligheid vanwege onvolledige en onveilige aansluitingen op de A59 en zijn er knelpunten als het gaat om de doorstroming van het verkeer op de A59 zelf. Verder belemmert de huidige fietsinfrastructuur het (woon-werk) fietsverkeer. Er is geen volledige fietsverbinding voor het woon-werkverkeer tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch (west-oost) en tussen Haarsteeg en Nieuwkuijk (noord-zuid). De ontwikkelingen in het project GOL dragen bij aan het oplossen van de hierboven genoemde problemen.

In ecologische zin vormt het gebied rond de A59 een schakel tussen het rivierengebied van de Maas aan de noordzijde en het Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen en Vlijmens Ven/Moerputten aan de zuidzijde. Deze natuurgebieden zijn momenteel niet met elkaar verbonden. De A59 vormt een onoverbrugbare barrière voor de migratie van planten en dieren. Door de aanleg van ecologische verbindingszones en faunatunnels binnen het project GOL wordt deze barrièrewerking doorbroken.

Tenslotte vormt de A59 een barrière ten oosten van Vlijmen in het kader van het project Hoogwateraanpak 's-Hertogenbosch (HoWaBo). De gebieden van waterberging ten noorden en zuiden van de A59 zijn hierdoor niet met elkaar verbonden, waardoor de compartimentering van het waterbergingsgebied niet volledig is. De ontwikkelingen in het project GOL dragen bij aan het verbinden van de waterberging en daarmee het voorkomen van wateroverlast in de omgeving.

Bovenstaande is ook vastgelegd in de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau' voor de Gebiedontwikkeling Oostelijke Langstraat.

2.6 Maatregelen

In het activiteitenplan (hoofdstuk 4 en 5) en de aanvullende gegevens van 14 en 18 november 2025 is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor de:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- bunzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

zoveel mogelijk te voorkomen.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

Buizerd

- Om te voorkomen dat een (broedend) individu tijdens de werkzaamheden wordt verstoord, verwond of gedood, wordt de nestboom vanaf september of eerder gekapt of ongeschikt gemaakt indien aantoonbaar geen nestfunctie aanwezig is.

- Voorafgaand aan de kap vindt een controle plaats door een ecoloog op aanwezigheid van een broedgeval. Bij afwezigheid daarvan wordt een vrijgave afgegeven van de te kappen boom of boomopstand.
- In de huidige situatie zijn in de directe omgeving voldoende potentiële alternatieve nestlocaties voor de buizerd aanwezig om het verlies van 1 nestlocatie op te vangen. Binnen een straal van 500 meter rondom de nestplaats bevinden zich meerdere oudere, geschikte bosopstanden, waaronder het natuurgebied de Moerputten, waar de buizerd geschikte nestlocaties kan vinden.
- Ter compensatie van het verlies van het functioneel leefgebied ter plaatse van het knooppunt ter hoogte van afrit 45 'Ring-West' wordt direct ten noorden van de nestlocatie, langs De Gemeint, minimaal 2 hectare halfopen landschap en bosopstand gerealiseerd. Dit gebied zal op termijn functioneel leefgebied vormen voor de buizerd om te verblijven en reeds eerder om te foerageren. De inrichting en het beheer worden opgenomen in een groen-/beheerplan.
- Daarnaast profiteert de buizerd van de landschappelijke inrichtingsmaatregelen die onder andere ten behoeve van kleine marterachtigen worden getroffen, doordat deze leiden tot een toename van geschikt foerageergebied in de omgeving.

Gewone dwergvleermuis

Tijdelijke voorzieningen

- De essentiële vliegrouteverbindingen ter hoogte van de Spoorlaan, De Gemeint en de Biessertweg blijven gedurende de actieve periode van de gewone dwergvleermuis (1 april - 1 november) functioneel.
- Voor de bouwfase worden ter plaatse van de 2 vliegroutes bij De Gemeint en de vliegroute langs de Biessertweg tijdelijke voorzieningen aangebracht in de vorm van schermdoeken, palen met doek of bomen in verplaatsbare plantenbakken:
    - De definitieve keuze voor het toepassen van specifieke voorzieningen is afhankelijk van de wijze en detaillering van de uitvoering van de bouwwerkzaamheden. Die is op dit moment nog niet bekend.
    - De definitieve aanpak wordt opgenomen in het nader op te stellen ecologisch werkprotocol.
    - Het uitgangspunt van de toe te passen voorzieningen is gebaseerd op het BIJ12 Kennisdocument:
        - Er worden schermen geplaatst (stuifdoek of gaas met een maaswijdte van 1,5 centimeter). De schermen hebben een minimale hoogte van 2 meter op palen van minimaal 1,5 meter, voor een totale hoogte van minimaal 3,5 meter;
        - Óf er worden bomen in bakken geplaatst met een totale hoogte van 3,5 meter en kroonafstand van 5 tot 7 meter;
        - Deze voorzieningen worden voorafgaand aan het verwijderen van de oorspronkelijke vliegroute gerealiseerd. De voorziening moeten aansluiten bij de oorspronkelijke situatie;
        - De geplaatste voorzieningen zijn functioneel gedurende de doorlooptijd van de bouwwerkzaamheden in de actieve periode van de vleermuizen.
        - De voorzieningen worden niet verstoord door bouwverlichting;
        - Bij het ontwerp en de toepassing van de voorzieningen wordt een ecologisch deskundige betrokken.
- Voor de vliegroute langs de Spoorlaan geldt dat kunstmatige voorzieningen worden geplaatst op die delen waar significante 'gaten' vallen in de boomstructuren.

- De voorzieningen worden gedurende de actieve periode geplaats in de ruimte tussen het nieuwe fietspad en de watergang.
- Het betreft verplaatsbare voorzieningen in de vorm van een object van buizenframe met stuifdoek of gaas met:
  - een maaswijdte van maximaal 1,5 centimeter;
  - een totale hoogte van minimaal 3,5 meter;
  - een 'kroonafstand' van maximaal 5 tot 7 meter.
- De voorzieningen worden op 2 trajecten langs de vliegroute langs de Spoorlaan geplaatst. De overige 3 trajecten langs de spoorlaan voorzien van zichzelf in voldoende geleiding in de vorm van hoge heggen, (donkere) achtertuinen en bebouwing waar gewone dwergvleermuizen zich op kunnen oriënteren. De trajecten zijn weergegeven in Bijlage 2.
- In verband met de fasering van de werkzaamheden en het beperkte ruimtebeslag worden de voorzieningen tussentijds minimaal één keer verplaatst, zodanig dat de verbinding continu in stand blijft gedurende de actieve periode van de vleermuizen.

Permanente voorzieningen

- Voor de eindsituatie geldt dat ter plaatse van de vliegroute bij De Gemeint en de vliegroute langs de Biessertweg aanvullende boomaanplant plaatsvindt om een nieuwe geleidende structuur ter realiseren en de bestaande structuur te versterken. Hiervoor geldt dat:
  - de boomaanplant minimaal 3,5 meter hoog is;
  - de afstand tussen de boomkronen overbrugbaar is en maximaal 5 tot 7 meter bedraagt van kroon tot kroon;
  - de landschappelijke inpassing wordt afgestemd op de reeds aanwezige soortensamenstelling.
- Op de kruising van de Biessertweg en de nieuw aan te leggen ontsluiting van de A59 worden de vleermuizen geleid door een aan te leggen fietstunnel:
  - De nieuwe boomaanplant wordt zo dicht mogelijk doorgetrokken tot aan de fietstunnel;
  - De verlichting in de fietstunnel wordt uitgevoerd als 'dynamische verlichting' of middels voor vleermuizen 'vriendelijke' verlichting (amberkleurig);
  - Daarnaast wordt het toekomstige lokaal te realiseren openbaar vervoer hierop afgestemd.
- In het ontwerp wordt het herstel van de verbinding aan de Spoorlaan nader uitgewerkt door in de eindsituatie het talud van het huidige begroeide geluidscherm te voorzien van opgaande, struikvormige, beplanting. Het bestaande talud wordt in de eindsituatie iets ingekort om de aanleg van kabels en leidingen mogelijk te maken. Door de relatief smalle en steile taludvorm bestaat, met betrekking tot afwatering en doorworteling, een risico op uitval van boomaanplant.
- Om tijdig een functionele geleiding te kunnen garanderen geldt dat:
  - is gekozen voor snelgroeiende struikvormers zoals meidoorn, gewone vlier, Gelderse roos, hazelaar en wilgensoorten, zodat uitval beperkt blijft en binnen een groeiseizoen de geleidende functie voor vleermuizen kan worden gerealiseerd;
  - de plantmaat van de struikvormers wordt afgestemd op een minimale hoogte van 3,50 meter inclusief taludhoogte;
  - de aanplant in natuurlijke plantgroepjes wordt aangebracht, zodat in combinatie met het begroeide geluidscherm een functionele geleiding ontstaat waar vleermuizen langs en tussendoor kunnen vliegen.

- Nieuwe verlichting wordt in het ontwerp afgestemd op de locatie van de vliegroutes door middel van aangepaste armaturen, lichtregime of kleur.
- Uitstraling van werkverlichting richting de vliegroutes wordt voorkomen door gerichte verlichting of aangepaste armaturen. Een ter zake kundige controleert deze maatregelen tijdens de actieve periode.
- Een ter zake kundige adviseert over de bovengenoemde maatregelen en neemt deze waar nodig op in een Ecologisch Werkprotocol.

Das

Compensatie leefgebied

- Om het tijdelijk verlies van de hoofdburcht op te vangen en in de eindsituatie het duurzaam voortbestaan van de relatief forse familiegroep te garanderen, wordt ten zuiden van de spoordijk, ter hoogte van het te behouden bosareaal, ongeveer 0,9 hectare nieuw dassenleefgebied aangelegd:
    - Aan de oostzijde wordt een bosje aangeplant over de lengte van het resterende grondlichaam en de breedte van het broekbos aan de westkant. De aanplant bestaat uit inheems sortiment uit het eiken-berkenbos op zand;
    - Het grasland in de aan te leggen boomgaard heeft een kruidenrijk karakter en wordt van extensief beheerd, zodat bodemvitaliteit wordt gegarandeerd en het bodemleven wordt gestimuleerd;
    - Er wordt een kleine poel gerealiseerd, zodat drinkwater en voedsel (amfibieën) op termijn binnen handbereik zijn voor de dassen.
- Daarnaast kan de das in de toekomstige situatie gebruik maken van de in te richten ecologische verbindingszone (EVZ) langs het Drongelens kanaal.
- De EVZ langs het Drongelens kanaal faciliteert tevens verbinding met foerageergebieden ten noorden van de A59 en de aan te leggen EVZ Baardwijkse Overlaat.
- Door het verbeteren van de verbindingen heeft de das in de toekomstige situatie betere toegang tot meer foerageergebied dan in de huidige situatie.
- Na de werkzaamheden kan de das ook weer gebruik maken van het bestaande (en te behouden) talud onder het fietspad waar momenteel de bijburcht aanwezig is.

Kunstburcht

- De kunstburcht voor de das wordt in de zuidwesthoek van het compensatiegebied aangelegd.
- Met bosaanplant wordt een kamerstructuur gecreëerd, aangevuld met struikvormers, waarbij de ingangen na aanplant deels in en deels buiten de beplanting liggen om natuurlijke dynamiek en voorkeur van de dassen te respecteren.
- Het bos wordt zo aangeplant dat alle ingangen uit het zicht liggen vanaf de openbare weg en de aangrenzende landbouwpercelen.
- Voor de bouw van de kunstburcht wordt gebruik gemaakt van de bestaande grondhopen van de huidige crossbaan. Door gebruik van deze grondhopen wordt het oorspronkelijke maaiveldniveau van het overlaatgebied hersteld. De resterende benodigde, niet vervuilde grond (leemhoudend zand) wordt aangevoerd van elders.
- De basismaatvoering betreft 20 x 13 x 2,25 meter (lengte x breedte x hoogte).
- Het ontwerp van de kunstburcht omvat 6 ingangen, 14 kamers en doodlopende uiteinden, waar dassen zelf nieuwe tunnels kunnen uitgraven.
- Er wordt gewerkt met gresbuizen van 30 centimeter diameter en kamers met een maatvoering van 80 x 50 x 45 centimeter (lengte x breedte x hoogte).

- Het buizensysteem wordt ongeveer 50 centimeter boven maaiveld aangebracht, zodat uit te graven grond makkelijk door de das kan worden verspreid. Het resterende gronddek is ongeveer 1,45 meter en biedt voldoende isolatie.
- Voor ventilatie worden de achterste kamers hoger aangelegd (circa 80 cm boven maaiveld) om luchtstroming via standpijpen (diameter 125 mm) te bevorderen.

Planning

- Het compensatieleefgebied en de kunstburcht zijn begin 2025 aangelegd, zodat de nieuw aangeplante vegetatie kan ontwikkelen en de dassen de burcht kunnen ontdekken.

Ontmoedigen dassenburcht

- Om de aanwezige dassen zorgvuldig richting de nieuwe kunstburcht te leiden, geldt onderstaand protocol:
    - Wanneer uit monitoringsgegevens (camera, sporenonderzoek, dunne stokjes in de pijpen) voorafgaand of vanaf 1 juni blijkt dat een incidenteel belopen dassenpijp of (bij)burcht 4 weken niet wordt gebruikt, vinden de ontmoedigingsmaatregelen direct of vanaf 1 juli (einde kwetsbare periode) plaats.
        - In dat geval wordt de burcht/pijpen meteen afgesloten met een one-way poortje.
    - Indien de burcht in bovenstaande periode toch weer wordt gebruikt, wordt 6 weken lang gemonitord (camera, sporen en dunne takjes) én ontmoedigd:
        - In de periode 1 juli tot 1 december (buiten de kwetsbare periode) geldt:
            - Begroeiing op de burchtlocatie wordt verwijderd, gefaseerd, met behoud van enkele meters rond de pijpen;
            - Iedere pijp op het maaiveld wordt afgedekt met dassengaas, waarbij de burchtopening (30x40 centimeter) vrij blijft;
            - Maatregelen worden met een tussentijd van minimaal 2 weken uitgevoerd, afhankelijk van de monitoringsresultaten.
        - Indien de das, vanaf de eerste ontmoedigingsmaatregelen, minimaal 3 weken de pijp(en) **niet gebruikt** (2 weken begroeiing verwijderd, 1 week dassengaas), wordt deze definitief afgesloten met een one-way poortje en/of meteen afgegraven.
        - Indien de das tijdens de ontmoediging de pijp(en) nog gebruikt:
            - Wordt de dassengaas oppervlakte rond de pijp(en) vergroot;
            - Indien de das vervolgens 1 week lang **geen gebruik** maakt van de pijp(en), wordt deze definitief worden afgesloten met een one-way poortje.
                - Minimaal 1 week later kunnen/kan de pijp(en) worden afgegraven.
            - Indien een das 2 weken na het aanbrengen van het dassengaas **nog steeds gebruik maakt van de pijp(en)**, wordt de oppervlakte van het gaas mogelijk vergroot, maar heeft langer wachten weinig zin (afweging door ervaren ecoloog).
                - De pijpen worden dan afgesloten met one-way poortjes en de burcht moet zo snel mogelijk, uiterlijk binnen 1 week, gecontroleerd worden afgegraven, om een mogelijk achtergebleven das (mogelijk in shock) te kunnen redden.
        - Alle te verwijderen pijpen en burchten worden onder ecologische begeleiding gecontroleerd afgegraven. Hierbij wordt met klein materieel en/of handmatig, de burcht volledig afgegraven door alle aanwezige pijpen

te volgen en deze uit te graven. Een ecoloog controleert steeds het resterend gedeelte van het gangenstelsel met een endoscoop, na elke graafactiviteit met een graafmachine.
- Wanneer bij het afgraven toch nog een das wordt aangetroffen, wordt deze op advies van een ervaren deskundige:
  - Direct met de hulp van een ervaren (Wildlife) dierenarts onder narcose uit de burcht gehaald;
  - Of krijgt de das 1 nacht de tijd om op eigen gelegenheid alsnog te vertrekken.
- Na vrijgave van de ecoloog worden vervolgwerkzaamheden ter plaatse uitgevoerd.
- Das&Advies en Natuurhulpcentrum Opglabbeek (gespecialiseerd in opvang en medisch hulp van wilde dieren) en/of een ervaren dierenarts zijn direct inzetbaar tijdens de ontmanteling van een burcht.

Verwijderen oude niet- of sporadisch belopen dassenpijpen

- Ter plaatse van de Spoordijk en binnen het ruimtebeslag van GOL zijn op verschillende locaties (aanvullende) oude dassenpijpen aanwezig.
- Uiterlijke kenmerken van dergelijke pijpen zijn onder andere:
  - Vervallen;
  - Ingezakt;
  - Vol met blad;
  - Opening niet aanwezig of kleiner dan 10 centimeter doorsnede of;
  - Einde zichtbaar.
- Om het risico op permanente (her)vestiging op oude dassenpijpen te minimaliseren worden oude dassenpijpen jaarrond verwijderd. Hierbij gelden de volgende voorwaarden en uitgangspunten:
  - Het gaat om 1 of slechts enkele pijpen binnen een territorium, waarvoor een (natuurlijk) alternatief beschikbaar is in de omgeving (omgevingscheck);
  - Het betreft oude (niet- of sporadisch belopen) pijpen;
  - Er is geen sprake van een kraamfunctie;
  - Het betreft geen complete inactieve burcht;
  - Het verwijderen gaat niet ten koste van de functionaliteit van in de omgeving gelegen, te behouden dassenholen- dan wel burchten;
  - De ecoloog zorgt voor een onderbouwing en melding van de vondsten en werkzaamheden bij het bevoegd gezag.

Verwijderen verse dassenpijpen

- De volgende voorbereiding en voorzorgsmaatregelen zijn noodzakelijk om jaarrond verse graafactiviteiten van das te verwijderen:
  - Wildcamera-onderzoek in combinatie met het plaatsen van ‘stokjes’ in de ingang van de pijp, wordt uitgevoerd met een duur van minimaal 2 weken;
  - Indien een dassenpijp na minimaal 2 weken wildcamera-onderzoek niet gebruikt is, wordt een dassenpoortje of klep voor de ingang van de pijp aangebracht, zodat eventueel aanwezige dassen het hol kunnen verlaten, maar niet kunnen terugkeren;
  - Aansluitend wordt er minimaal 5 dagen (niet in een vorstperiode, met ‘s nachts en overdag temperaturen onder 0 graden Celcius) gewacht totdat een eventueel aanwezige das de pijp heeft verlaten. De periode van 5 dagen kan worden verkort

indien uit sporen en/of wildcamera-onderzoek blijkt dat de das(sen) de pijp al eerder verlaten heeft/hebben;
    - Aansluitend worden de holen met een minikraan of handmatig afgegraven en eventueel aangevuld en verdicht. Daarbij wordt de locatie, indien ecologisch noodzakelijk, voorzien van dassengaas om hervestiging te voorkomen.
    - Alternatief voor het plaatsen van een dassenpoortje is het handmatig ongeschikt maken van pijpen:
        - De ingang van de pijp wordt voor driekwart dichtgemaakt met een schop. De grond wordt niet aangestampt of verdicht en via de bovenkant kan nog lucht de pijp inkomen;
        - De pijp wordt vervolgens om de dag geïnspecteerd op graafsporen en dassensporen. Indien de ingang van de pijp weer open is gegraven, wordt het voor driekwart dichtmaken van de ingang van de pijp herhaald;
        - Het voor driekwart dichtgooien met grond wordt net zo vaak herhaald tot de das uit eigen beweging is vertrokken. Pas wanneer de dichtgegooide ingang gedurende 14 aaneengesloten dagen niet meer is opengegraven, wordt de locatie, indien ecologisch noodzakelijk, voorzien van dassengaas om hervestiging te voorkomen. Hierbij wordt de locatie eventueel aangevuld en verdicht. Rond de bestaande opening wordt circa 1 à 2 meter gaas aangebracht, dat stevig in de ondergrond wordt verankerd met omgebogen, U-vormige betonijzerstaven (30–50 centimeter lang).

Algemene maatregelen

- Op basis van een voorafgaand aan de realisatie uit te voeren monitoringsinspanning kunnen de volgende maatregelen nodig zijn om significante verstoring van vaste rust- en voortplantingsplaatsen te voorkomen:
    - Indien uit monitoring blijkt dat binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden een kraamburcht aanwezig is, vinden er gedurende de kraamperiode (1 december tot en met 30 juni) geen werkzaamheden met zwaar materieel plaats binnen 20 meter van de buitenste pijpen van de betreffende burcht (te beoordelen door een ter zake kundige);
    - Gedurende de maanden juli tot en met november mogen niet-permanent verstorende werkzaamheden binnen 20 meter van de dichtstbijzijnde ingang van de burcht plaatsvinden (te beoordelen door een ter zake kundige);
    - Werkzaamheden die in de directe omgeving van een burcht plaatsvinden, duren zo kort mogelijk en worden uitgevoerd met een minimum aan geluid en trillingen;
    - Een ter zake kundige bepaalt of en in welke mate werkzaamheden leiden tot het mogelijk (permanent) verlaten van een burcht;
    - Een ter zake kundige bepaalt of (aanvullende) fysieke maatregelen (schermen of soortgelijk) nodig zijn om significante verstoring te beperken;
    - (Tijdelijk) te behouden burchten, ingangen van burchten worden niet beschadigd en zijn te allen tijde bereikbaar voor de das. Dat betekent dat er geen obstakels op looproutes of voor ingangen van burchten worden geplaatst;
    - (Tijdelijk) te behouden burchten, pijpen en essentiële wissels vallen buiten de invloedssfeer van (werk-)verlichting en er worden, indien nodig, maatregelen getroffen om (onbevoegde) betreding en aantasting van burchtlocaties te voorkomen;
    - De huidige wissels en het essentieel leefgebied van de das worden zo weinig mogelijk betreden, waarbij de activiteiten uitsluitend plaatsvinden tussen zonsopgang en zonsondergang, maar niet later dan 19:00 uur;

- Het verwijderen van bomen vindt gefaseerd in ruimte en tijd plaats. De beplanting wordt verwijderd over een periode van enkele weken, zodat er een bepaalde gewenning kan optreden;
- Dassenmaatregelen worden door een ter zake kundige in een Ecologische werkprotocol SMART uitgewerkt en in het veld begeleid.

Kleine marterachtigen

Ongeschikt maken plangebied

- De volgende maatregelen worden genomen om doden en verwonden van wezel, hermelijn en/of bunzing te voorkomen:
  - Leefgebied wordt in de periode 1 september tot en met eind februari (buiten de gevoelige periode) ongeschikt gemaakt door het verwijderen begroeiing en potentiële verblijfplaatsen;
    - Hierbij geldt dat, indien sprake is van een zogenaamde 'winterrefuge', waarin individuen zich uitsluitend kunnen handhaven doordat het omliggende terrein gedurende de winter volledig ongeschikt raakt (geen dekking en/of vernatting en geen voedsel) en geen alternatieve uitwijkmogelijkheden naar gelijkwaardig winterhabitat in de directe omgeving aanwezig zijn, sprake is van essentiële overwinterlocaties die aanvullende bescherming vereisen, naast de voortplantingsperiode.
    - Voor deze locaties wordt niet in de winterperiode ongeschikt gemaakt.
    - In een eerste beoordeling wordt niet aangenomen dat er binnen het project sprake is van essentiële overwinteringslocaties.
  - Dit leefgebied wordt vervolgens ongeschikt gehouden;
  - Grootschalige grond- of kapwerkzaamheden worden binnen het leefgebied in één richting uitgevoerd;
  - Bij grondverzet wordt 1 week voorafgaand aan de werkzaamheden hoog gras in één richting kort gemaaid.
- Specifieke werkwijzen met betrekking tot kleine marterachtigen worden vastgelegd in een Ecologisch Werkprotocol en periodiek toegelicht via een 'toolbox ecologie'.

Realiseren nieuw leefgebied

- In het kader van de landschappelijke inpassing van GOL wordt invulling gegeven aan het versterken en verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied van kleine marterachtigen.
- Het uitgangspunt van het terugbrengen en/of versterken van het leefgebied van kleine marterachtigen zijn de drie 'aanwezigheidscriteria' voor kleine marterachtigen (voedsel, verbinding en verblijfplaatsen). De focus ligt bij alle locaties op het aanbrengen van landschapselementen, zoals houtsingels en struweelranden, die geleiding bieden voor de soorten en bijdragen aan een kleinschaliger landschap.
- Daarnaast wordt op elke locatie voorzien in voedselaanbod en verblijfplaatsen door binnen de landschapselementen steen- en takkenhopen, stobben aan te leggen.
- Ook worden abrupte en harde bosrandovergangen verzacht door het realiseren van een meer geleidelijke en soortenrijk overgang en het achterlaten van dood hout. Dit draagt bij aan het vergroten van de aanwezigheid van microhabitats en voedselaanbod, en daarmee kwaliteit van het leefgebied voor kleine marterachtigen.
- Ten behoeve van de te kappen boomopstand voor de realisatie van GOL geldt een compensatie verplichting. Bij herplant zal de inrichting worden afgestemd op de habitatseisen van kleine marterachtigen, waaronder geleiding, dekking, connectiviteit en voedselaanbod.

- Specifieke locaties voor maatregelen zijn onder andere de Baardwijkse overlaat, het aanloop gebied O3.12 (gebied rondom de A59 tussen afrit 44 en 45) en de omgeving van De Gemeint.
- De nader detaillering van de maatregelen wordt in het eerste kwartaal van 2026 uitgewerkt en vastgelgd in een Beheer en Ontwikkelingsplan.
- Het merendeel van de natuurmaatregelen zijn integraal onderdeel van de uitvoeringswerkzaamheden. Het is daarom niet mogelijk om deze maatregelen allemaal voorafgaand aan de werkzaamheden te realiseren. In de directe omgeving van de ingreeplocaties is voldoende alternatief leefgebied aanwezig waar de soorten tijdelijk naar kunnen uitwijken. Vooruitlopend op de werkzaamheden worden in ieder geval de volgende maatregelen gerealiseerd:
    - de EVZ Biessertpolder, in de periode van week 14 -2026 tot en met week 27-2026. De eerste inplant en inrichting vinden plaats in het plantseizoen van najaar 2026 en voorjaar 2027;
    - de EVZ Voordijk in de periode week 36 -2028 tot en met week 1-2029, met afronding van de resterende inrichting uiterlijk begin 2029.
- Daarnaast zal het compensatiegebied voor de das in de Baardwijkse Overlaat gaan fungeren als nieuw leefgebied en foerageergebied.

Steenmarter

- De maatregelen die worden genomen om het doden en verwonden van steenmarter te voorkomen, sluiten aan bij de maatregelen voor kleine marterachtigen en dassen.
- Daarbij ligt de focus op de uitvoering in de minst kwetsbare periode, een zorgvuldige uitvoering van kap- en grondwerkzaamheden en ecologische begeleiding bij het ontmantelingen van grondholen.
- Ook ten aanzien van maatregelen voor verblijfplaatsen, leefgebied en foerageergebied sluit de steenmarter aan bij de maatregelen die worden getroffen voor de das en kleine marterachtigen.

Poelkikker en Alpenwatersalamander

Wegvangen individuen

- Werkzaamheden aan sloten met poelkikker en/of Alpenwatersalamander worden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode (15 maart – 15 september).
- Indien werkzaamheden buiten de voortplantingsperiode niet mogelijk zijn worden de sloten voorafgaand aan de voortplantingsperiode afgeschermd met amfibieën schermen (HDPE, 50 centimeter hoog, 10 centimeter ingegraven).
- Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden worden aanwezige dieren weggevangen uit het werkgebied.
    - Dit vindt plaats in de periode vanaf maart tot en met begin mei, wanneer de dieren zich verplaatsen naar het voortplantingswater.
    - Het vangen gebeurt door het water (gedeeltelijk) uit te rasteren en ronde vangemmers van voldoende diepte te plaatsen aan de landzijde van het raster.
    - De vangemmers worden minimaal tweemaal daags gecontroleerd.
    - Gevangen exemplaren worden uitgezet in direct aangrenzende of in de omgeving aanwezige, voor de soorten geschikte wateren, buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. De exacte uitzetlocatie wordt op het moment van wegvangen bepaald door een ter zake kundige ecoloog.
    - Gezien de relatief beperkte opgave met betrekking tot het dempen en/of vergraven van watergangen binnen het projectgebied, wordt verwacht dat de vangstaantallen beperkt zijn, waardoor exemplaren eenvoudig kunnen worden

overgezet zonder negatieve effecten op aanwezige populatie en de draagkracht van het leefgebied.
    - Het vangen wordt afgerond wanneer op basis van het vangstverloop aannemelijk is dat het overgrote deel van de aanwezige dieren is weggevangen.
        - Doorgaans wordt tijdens de vangperiode op basis van de dagelijkse vangstaantallen een optimum zichtbaar, waarna de vangcurve afvlakt en stabiliseert, met soms nog incidentele vangsten.
        - Dit moment geldt als het aantoonbare punt waarop het merendeel van de aanwezige populatie is weggevangen, waarna de locatie wordt vrijgegeven.
- Kap van bomen in het bosje ten noorden van De Gemeint vindt plaats buiten de overwinteringsperiode van de poelkikker en Alpenwatersalamander. Takken en stobben worden voor aanvang van de overwinteringsperiode verwijderd.
- Het overwinteringsbiotoop wordt voorafgaand aan de overwinteringsperiode afgeschermd met behulp van amfibieënschermen (HDPE, 50 centimeter hoog, 10 centimeter ingegraven).
    - Voor de overwinteringsperiode wordt voor de poelkikker 15 oktober tot 15 april aangehouden en voor de Alpenwatersalamander van oktober tot maart. Deze periode kan korter of langer zijn en wordt op dat moment vastgesteld door een ter zake kundige.
- De maatregelen worden SMART uitgewerkt en vastgelegd in een Ecologisch Werkprotocol door een ter zake kundige.

Nieuw leefgebied

- Ter plaatse van De Gemeint wordt voor poelkikker en Alpenwatersalamander circa 900 meter slootlengte vergraven. In de eindsituatie komt ter plaatse en in de omgeving meer geschikt aquatisch leefgebied terug, onder andere in de vorm van sloten.
    - De watergangen zijn qua profilering gelijkwaardig aan de oorspronkelijke situatie.
    - De aan te leggen grotere waterpartij voldoet qua ontwerp en functionaliteit voor poelkikker aan de uitgangspunten van het Kennisdocument Poelkikker (Bij12, 2017).
- Voor de locatie van de Alpenwatersalamander in het buitengebied van Waalwijk, aan de westzijde van plangebied GOL, wordt het perceel tussen de A59 en de te realiseren parallelstructuur heringericht ten behoeve van de Alpenwatersalamander, en tevens functioneel geschikt gemaakt voor de poelkikker). Hierdoor is in de eindsituatie minimaal een gelijkwaardige hoeveelheid aquatisch leefgebied aanwezig als voor de ingreep.
    - Dit wordt onder andere gerealiseerd door herprofilering en aanleg van sloten.
    - Ter plaatse van de te realiseren parallelstructuur worden 4 onderdoorgangen aangelegd om barrièrewerking en isolatie van het compensatieperceel te voorkomen. Dit betreft 1 kleine faunatunnel (Aco Pro klimaattunnel) en 3 waterduikers met en diameter van 1.250 millimeter.
- Nieuw aan te leggen en/of geherprofileerde watergangen, slootstructuren en poelen voldoen ten minste aan de volgende voorwaarden:
    - Ze zijn van minimaal gelijkwaardige omvang als de te dempen watergangen;
    - Ze zijn ten minste in de periode april tot en met september waterhoudend;
    - De oevers hebben een helling van 1:2 tot 1:5, waarbij op het landdeel van de oever op minimaal één derde kruidachtige en grasachtige vegetatie aanwezig is;
    - In het kader van beheer wordt minimaal één derde van het waterdeel niet geschoond of gebaggerd.

- Het bovenstaande wordt opgenomen als ontwerp- en inrichtingseis. Soortspecifieke aandachtspunten voor beheer en onderhoud worden vastgelegd in het nader op te stellen Beheer- en Ontwikkelingsplan.

Ontsnippering en aanleg nieuwe natuur
Bij de realisatie van GOL worden verschillende ruimtelijke ingrepen getroffen die invulling gegeven aan de provinciale doelstelling gericht op het minimaliseren van barrièrewerking van infrastructuur op het landschap en de leefomgeving van fauna, en het aaneenhechten van onderdelen van het Natuurnetwerk Brabant (NNB).

- Ter hoogte van de aansluiting 40, de Baardwijkse Overlaat/Overlaatweg en aansluiting 45 zijn ruimtelijk gezien 'groene corridors' aanwezig waar in het kader van GOL specifieke ingrepen worden gerealiseerd om de connectiviteit van het natuurlijke landschap te borgen en te versterken. Dit gebeurt, onder andere, door de aanleg van de ecologische verbindingszones (EVZ's) Baardwijkse Overlaat, Voordijk en Drongelens kanaal en door de realisatie van 7 faunatunnels, waaronder een grote faunatunnel onder de A59 (O3.12), een reeëntunnel (O3.14) en 5 droge faunatunnels (O4.3, O3.13.1 tot en met 4).
- Daarnaast wordt onder de Noordelijke Parallelweg te Waalwijk een extra droge faunatunnel (600 millimeter) aangelegd ten behoeve van het behoud van uitwisselingsmogelijkheden voor kleine marterachtigen.
- Alle voorzieningen worden, voor wat betreft dimensionering, inrichting en landschappelijke inpassing, uitgevoerd conform de Leidraad Faunavoorzieningen bij Infrastructuur (Wansink et al., 2013). Dit houdt onder andere in dat:
    - Voor alle faunapassages worden geleidende voorzieningen (faunarasters) aangelegd die dieren in staat stellen om de verbinding te vinden;
    - Het type en de dimensionering van de geleidende voorziening (grofwildraster, kleinwildraster met of zonder HDPE flap) worden per faunapassage afgestemd op de doelsoorten (grofwild, kleinwild en/of amfibieën);
    - De lengte van de rasters wordt bepaald op basis van de minimale afstand zoals opgenomen in de leidraad en/of afgestemd op de aangrenzende biotoop en de daarbij behorende soorten;
    - Bij het begin en einde van de rasters wordt gehouden rekening met het fence-edge-effect.
    - De noodzaak en plaatsing van eventuele terugkeervoorzieningen worden bepaald aan de hand van kansrijke locaties waar dieren op de weg kunnen komen, zoals kruisingen van infrastructuur en watergangen;
    - Het bovenstaande wordt als onderdeel van het ontwerp vastgelegd in een rasterkaart.

De locaties van de voorzieningen zijn weergegeven in bijlage 2.

Afweging voor de gewone dwergvleermuis (5.1.2.e)
Voor de gewone dwergvleermuis wordt ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen geen nieuwe vliegroute gerealiseerd door middel van boomaanplant. Het huidige plan vormt echter het best haalbare alternatief voor deze locatie.
De afwijking ten opzichte van het voorkeursprincipe uit het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024) betreft dat de functionele vliegroute ter plaatse van de Spoorlaan niet wordt gerealiseerd door opgaande bomen met kroonstructuren waar vleermuizen beschut onder kunnen vliegen, maar door het opwaarderen van de bestaande geleidende structuur met een dichte, opgaande struiklaag, die voldoende landschappelijke geleiding en beschutting biedt en daarmee de vliegroutefunctie functioneel vervangt.

Conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024) zijn verschillende alternatieven afgewogen om te komen tot de best passende oplossing voor het vervangen van de vliegroutefunctie. Aanplant van bomen bleek hierbij niet mogelijk vanwege ruimtelijke conflicten met onder andere:

- de aan te leggen weg- en fietsstructuur;
- de wateropgave van het waterschap;
- ondergrondse infrastructuur van Gasunie en Enexis.

Daarnaast is aanplant van bomen op het talud van de geluidswal niet mogelijk, omdat het talud na uitvoering van de werkzaamheden te steil is voor duurzame boomaanplant.
Het opwaarderen van de bestaande geleidende structuur van de geluidswal met struikgewas is daarmee, conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis, de best passende maatregel om de functie van de vliegroute te vervangen.

Fasering en afwijking van kennisdocumenten
Het Kennisdocument Kleine Marterachtigen geeft aan dat optimalisatie van leefgebied altijd voorafgaand aan de werkzaamheden moet worden uitgevoerd. Ook voor andere beschermde soorten geniet het de voorkeur om aanleg van nieuw habitat en optimalisatie van bestaand habitat voorafgaand aan de werkzaamheden te realiseren.
In het voorliggende project is het echter niet mogelijk ál het nieuwe en te optimaliseren leefgebied voorafgaand aan de werkzaamheden te realiseren. Een aanzienlijk deel van de compenserende maatregelen wordt gerealiseerd bínnen het plangebied. Dit kan dus pas gerealiseerd worden na afronding van de werkzaamheden. Op sommige locaties, zoals bijvoorbeeld bij het nieuwe leefgebied voor de das, is het wel gelukt om de compensatie voorafgaand aan de werkzaamheden te realiseren. Omdat het project hoofdzakelijk de aanleg van wegen betreft, is sprake van een relatief smalle ruimtelijke ingreep, waardoor in de omgeving ruim voldoende tijdelijke uitwijkmogelijkheden beschikbaar blijven voor de betrokken beschermde soorten. Daarnaast is, mede door het relatief smalle oppervlakte beslag van het planvoornemen, geen sprake van verlies van essentieel leefgebied. Doordat op meerdere locaties reeds vooraf wordt gecompenseerd, er geen sprake is van verlies van essentieel leefgebied én er in alle gevallen voldoende tijdelijke uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn, kan gemotiveerd worden afgeweken van het Kennisdocument Kleine Marterachtigen voor wat betreft het voorafgaand realiseren of optimaliseren van leefgebied. Hetzelfde uitgangspunt geldt voor de overige in het project aanwezige beschermde soorten.

2.7 Voorschriften

Wij nemen in aanvulling op voorgestelde maatregelen de volgende voorschriften op om de staat van instandhouding te kunnen borgen voor de:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- bunzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker en
- Alpenwatersalamander.

Algemene voorschriften

1. De vergunninghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden beginnen bekend is, maar uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Onder werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen verstaan die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
2. De vergunninghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl, als tijdens het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of als andere activiteiten zoals bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Deze vergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder, haar rechtsopvolgers, of door (rechts)personen die in opdracht van de vergunninghouder handelen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven verantwoordelijk en aansprakelijk voor de naleving van de aan dit besluit verbonden voorschriften.
4. De genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van dit besluit en de daaraan verbonden voorschriften, zodat zij deze correct kunnen uitvoeren.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De vergunninghouder dient, met inachtneming van deze voorschriften, de activiteiten (inclusief alle maatregelen voor de soorten) uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 4 en 5) en de aanvullende gegevens van 14 en 18 november 2025.
7. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige[1] (hierna: ecoloog) op het gebied van de soorten waarvoor de vergunning is verleend.
8. Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecoloog te worden bijgehouden in een logboek. Onder handelingen worden alle activiteiten verstaan die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken, uitvoeren van controlerondes, en het plaatsen van tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen in het logboek te worden opgenomen. Dit logboek dient op eerste verzoek aan een toezichthouder te worden verstrekt.

[1] Wat wij hieronder verstaan staat op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO): https://www.rvo.nl/onderwerpen/buiten-werken/ecologisch-deskundige

9. De vergunninghouder dient een Ecologisch Werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen voorafgaand aan de werkzaamheden van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte te zijn en dienen dit aantoonbaar na te leven. Het Ecologisch Werkprotocol dient ter informatie te worden toegezonden via info@odbn.nl, uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de werkzaamheden. Mail het Ecologisch Werkprotocol naar info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.
10. Zodra alle handelingen en activiteiten zijn uitgevoerd die betrekking hebben op de beschermde soorten, dient de afronding van de werkzaamheden bij ons te worden gemeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gerealiseerde permanente voorzieningen, het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen en de inrichting van het plangebied. Dit dient te gebeuren door het logboek naar info@odbn.nl te sturen, onder vermelding van het zaaknummer.

De algemene voorschriften zijn opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de vergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Specifieke voorschriften

Amfibieën

11. Wanneer voortplantingswater van de poelkikker en/of Alpenwatersalamander wordt uitgerasterd, dient dit zodanig te gebeuren dat amfibieën geen landhabitat binnen het plangebied kunnen betrekken.

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat amfibieën niet tot winterrust komen binnen het plangebied. In de maatregelen is opgenomen dat het voortplantingswater 'gedeeltelijk' wordt uitgerasterd. Deze formulering biedt onvoldoende zekerheid.

12. Wanneer wordt afgeweken van de genoemde kwetsbare winterperiodes voor de poelkikker en Alpenwatersalamander, dient dit in het logboek voldoende te worden onderbouwd. Deze onderbouwing dient te worden opgesteld door een ecologisch deskundige op het gebied van de poelkikker en Alpenwatersalamander en dient te zijn gebaseerd op het klimatologische verloop van het jaar, de weersomstandigheden en de ecologie van de betrokken soorten. Er mag maximaal 2 weken worden afgeweken van de genoemde data.

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de niet in de kwetsbare winterperiode van de poelkikker of Alpenwatersalamander wordt gewerkt.

13. Sloten en waterpartijen met poelkikker en/of Alpenwatersalamander dienen te worden leeggepompt met een amfibievriendelijke pomp. Dit dient plaats te vinden ná het wegvangen en voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden. Het overgebleven slib dient te worden nagezocht op achtergebleven individuen. Deze individuen moeten, conform de overige maatregelen, worden verplaatst naar geschikt leefgebied.

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de sloten en waterpartijen vrij zijn van poelkikker en Alpenwatersalamander op het moment dat de werkzaamheden starten.

Marterachtigen

14. Voor de steenmarter en kleine marterachtigen dienen minimaal 2 marterhopen te worden gerealiseerd nabij de Spoordijk, binnen het leefgebied van de betrokken soorten. Deze verblijfplaatsen dienen te worden gerealiseerd conform de voorwaarden van het Kennisdocument Kleine Marterachtigen (Bij12, 2024), met uitzondering van de openingen. Deze dienen een diameter van 8 centimeter groot te hebben, zodat ook de steenmarter toegang heeft tot de verblijfplaats.

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat binnen het leefgebied verblijfplaatsen beschikbaar zijn voor de steenmarter en kleine marterachtigen, aangezien niet zeker is dat zij gebruik zullen maken van de voor de das ingerichte kunstburcht.

15. Wanneer in het maatregelen is aangegeven dat een *direct* een dierenarts ter plaatse moet zijn, geldt het volgende. Voorafgaand aan het uitvoeren van werkzaamheden waar de dierenarts mogelijk voor aanwezig moet zijn, dient dit te worden gemeld aan deze dierenarts. Deze werkzaamheden kunnen pas starten nadat geborgd is dat de dierenarts binnen twee uur nadat een oproep is gedaan, aanwezig kan zijn.

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat er binnen een redelijke termijn een dierenarts aanwezig is om de benodigde werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

16. Voor het verwijderen van verse dassenpijpen en oude dassenpijpen binnen de reikwijdte van het project GOL gelden de volgende aanvullende eisen:
    a. Pijpen mogen alleen worden verwijderd wanneer dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden inzake GOL. In het logboek moet deze noodzaak worden onderbouwd;
    b. Oude pijpen mogen alleen worden verwijderd wanneer het om maximaal 4 pijpen in een territorium gaat.

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat niet onnodig pijpen van de das worden verwijderd. Het maximumaantal van 4 pijpen is opgenomen om te borgen dat er slechts een kleine hoeveelheid pijpen wordt verwijderd. Het verwijderen van grotere hoeveelheden pijpen kan een negatief effect hebben op de lokale dassenpopulatie.

17. Voor de voorgestelde algemene maatregelen voor de das geldt dat deze in ieder geval, tenzij anders benoemd, binnen 200 meter van de dichtstbijzijnde ingang van de burcht toegepast dienen te worden.

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de verstoring van de das tot een minimum wordt beperkt. Conform het kennisdocument das (Bij12, 2017) kunnen werkzaamheden binnen 200 meter van de meest nabijgelegen toegang tot de dassenburchtburcht effect hebben op de functionaliteit van de burcht.

Gewone dwergvleermuis

18. Alle opgaande vegetatie die dient als tijdelijke geleiding van de gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen, dient behouden te blijven totdat de nieuwe vliegroute functioneel is. Indien deze vegetatie uitvalt, dient deze direct te worden vervangen door bewezen effectieve geleidende maatregelen conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024). In het logboek moet, door een ter zake deskundige, worden onderbouwd wanneer de nieuwe vliegroute functioneel is.

Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de tijdelijke voorzieningen ten allen tijden functioneel blijven.

19. Alle tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de vliegroutes van de gewone dwergvleermuis dienen functioneel behouden te blijven totdat de vervangende vliegroutes functioneel zijn. In het logboek moet, door een ter zake deskundige, worden onderbouwd wanneer de nieuwe vliegroutes functioneel zijn.

    Dit voorschrift is opgenomen om te voorkomen dat tijdelijke voorzieningen worden verwijderd voordat de nieuwe vliegroute functioneel is.

20. De tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de vliegroutes van de gewone dwergvleermuis dienen te allen tijde, gedurende de gebruiksfase van de gewone dwergvleermuis, vrij te zijn van lichtverstoring door de werkzaamheden. Voor het voorkomen van lichtverstoring gelden de principes uit het Kennisdocument gewone dwergvleermuis.

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de tijdelijke voorzieningen functioneel zijn en niet door lichtverstoring worden aangetast.

21. De fietstunnel ter hoogte van de Biessertweg, die als geleiding voor de gewone dwergvleermuis zal functioneren, dient een minimale doorsnede van 5 bij 5 meter te hebben.

    Dit voorschrift is opgenomen om te voldoen aan de eisen van het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024), waarin is vastgelegd dat een fietstunnel minimaal deze afmeting moet hebben om functioneel te zijn.

22. Daar waar de vliegroutes worden doorkruist door wegen ter hoogte van De Gemeint, dient in de nieuwe situatie voor de gewone dwergvleermuis een hop-over te worden gerealiseerd. Deze hop-over dient te voldoen aan de eisen uit het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (BIJ12, 2024).

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de gewone dwergvleermuis veilig kan oversteken op locaties waar vliegroutes door wegen worden doorsneden.

23. De plantgroepjes struweel die op het talud van het geluidscherm worden aangeplant, dienen een maximale onderlinge afstand van 7 meter te hebben.

    Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de nieuwe vliegroute voor de gewone dwergvleermuis functioneel is.

2.8 Staat van instandhouding

Door de voorgenomen werkzaamheden blijft de staat van instandhouding van de volgende soorten behouden:

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- bunzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

Dit omdat voor, tijdens en na de werkzaamheden maatregelen worden getroffen. Daarnaast wordt het gebied ingericht conform de ecologische eisen van de aangevraagde soorten.

Conclusie

De gevraagde omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet voor een flora- en fauna-activiteit wordt, voor de in de aanvraag beschreven activiteiten, verleend voor de volgende soorten::

- buizerd;
- gewone dwergvleermuis;
- das;
- wezel;
- bunzing;
- hermelijn;
- steenmarter;
- poelkikker;
- Alpenwatersalamander;

Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden.

Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie

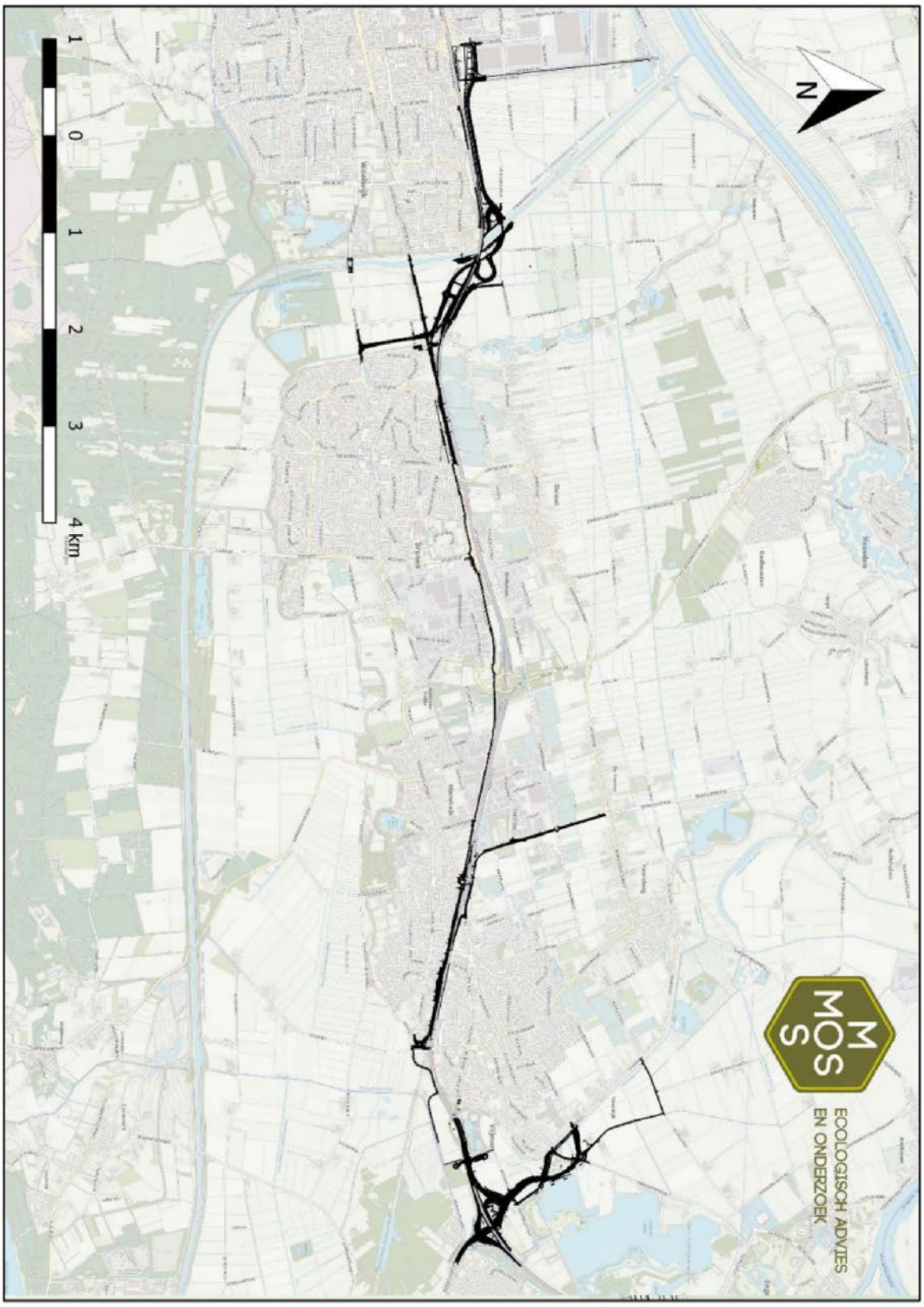

Figuur 1. *Locatie van de werkzaamheden van het GOL project rondom de A59 tussen 's Hertogenbosch en Waalwijk. De activiteiten vinden plaats binnen het zwarte gebied.*

Bijlage 2. Locaties van de maatregelen

Figuur 2. *Locatie van het compensatie gebied voor de buizerd. Compensatie gebied is aangegeven met en groen vlak. De huidige nestlocatie in geel. De te kappen bomen in rood.*

Figuur 3. *Indicatie van het kunstvoorziening voor de tijdelijke geleiding van de gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen*

Figuur 4. *Indicatieve locatie aanduiding van de 2 trajecten met tijdelijke geleidende voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Spoorlan te Drunen.*

Figuur 5. *Locatie van de permanente vervangende vliegroute voor de gewone dwergvleermuis ter hoogte van de Spoorlaan te Drunen.*

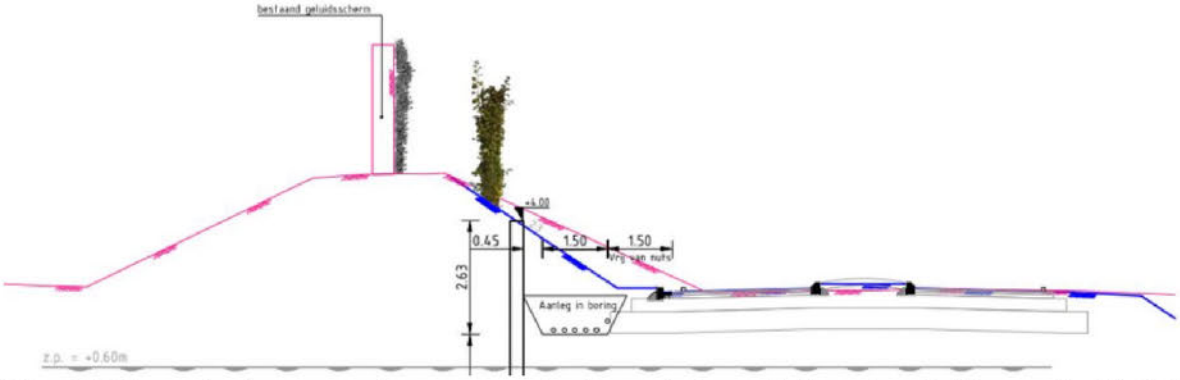

Figuur 6. *Conceptontwerp van de vervangende vliegroute langs de Spoorlaan te Drunen. Rechts ligt de nieuwe weg. Links het bestaande talud met het (begroeide) geluidscherm en het te realiseren struweel.*

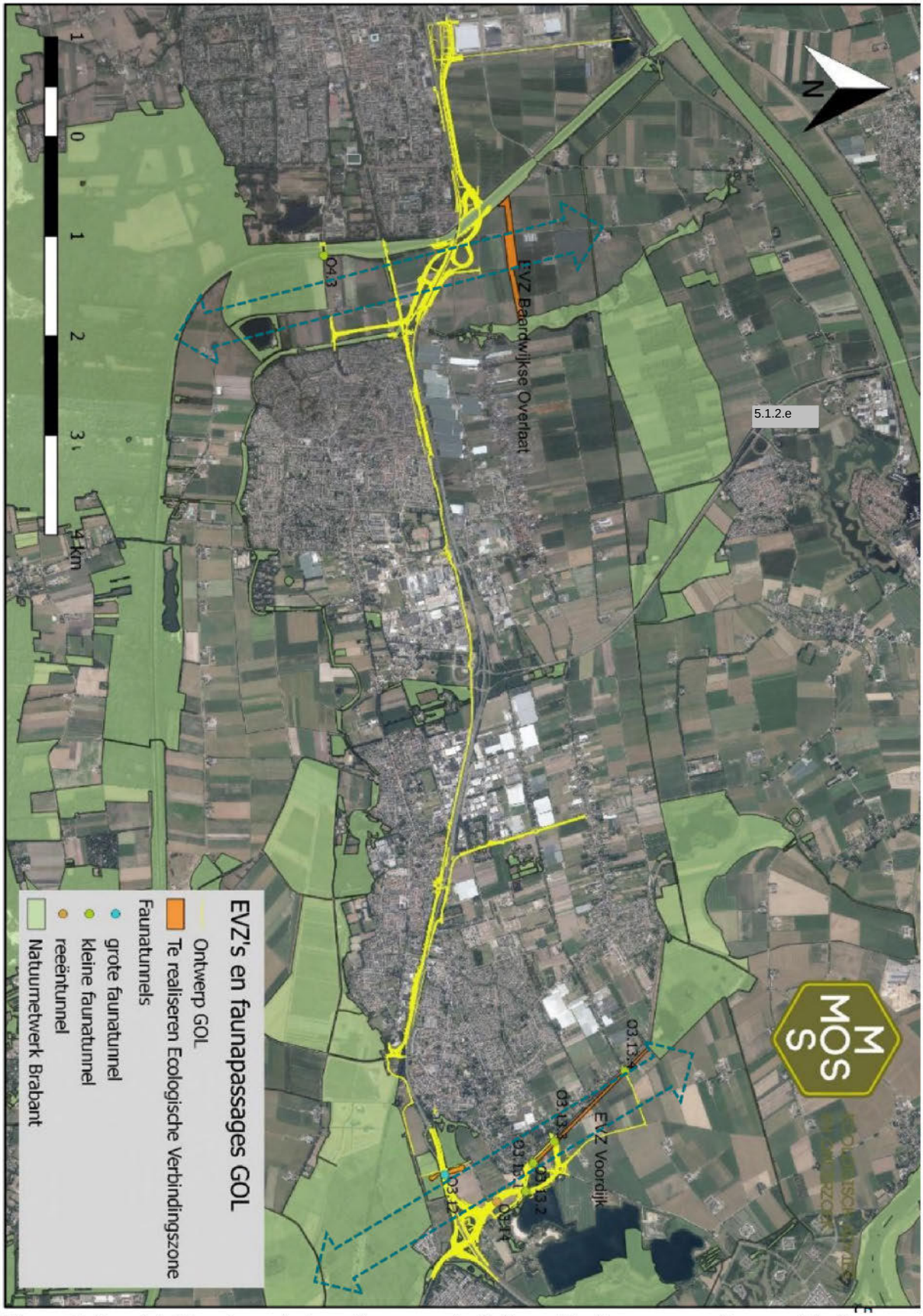

Figuur 7. *Overzichtskaart van de te realiseren ecologische verbindingszones en faunaverbindingen. Niet zichtbaar zijn de kleine faunatunnel en duikers bij aan te leggen parallelweg in het buitengebied te Waalwijk.*

Figuur 8. *Indicatieve locaties verbindingen onderlangs de parallelweg in het buitengebied te Waalwijk voor en Alpenwatersalamander en kleine marterachtingen.*

Bijlage 3. Meldingsformulier start handelingen beschermde soorten

Meldingsformulier start handelingen ten aanzien van beschermde soorten
Omgevingsvergunning flora- en fauna- activiteit

Gegevens	
Aanvraagnummer	Z/261761
Naam initiatief	Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat
vergunningsperiode	voor de periode vanaf de dag na de dag van bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2029
Vergunninghouder	.....
Naam aanvrager	.....
Adres	.....
PC-Woonplaats	.....
Gegevens werkzaamheden:	
Contactpersoon uitvoering werkzaamheden	.....
Telefoonnummer (vast)	.....
Telefoonnummer (mobiel)	.....
Contactgegevens ecoloog betrokken bij uitvoering	.....
Locatie(s) werkzaamheden	.....
Datum gereedkomen compensatiemaatregelen	.....
Datum start werkzaamheden	.....
Overzicht planning werkzaamheden	.....
	.....
	.....
	.....
	.....
	.....

Dit formulier dient zodra de aanvang van de handelingen met betrekking tot beschermde soorten bekend is, doch uiterlijk 2 werkdagen van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord

Retouradres	Omgevingsdienst Brabant Noord Email: info@odbn.nl	